

s el-örrendü forrából ered, melynek hitelességéhez kétség nem fér.

Allamtitkárváltozás a kereskedelmi miniszteriumban. Vörös László a kereskedelmi miniszter politikai államtitkárja megmarad elhatározása mellett és megválik a fontos állástól. Helyére a kereskedelmi miniszter jelöltje Schmidt József dr. a szabadalmi hivatal ez időszaki elnöke. Vörös, a kiváló vasuti kapacitást sietett a Magyar helyi érdekvédelmi társaság elnökévé választani és mint halljuk a társaság biztosította már magának Vörös László kiváló képességeit, melyeket jövőben a társaság élén fog kifejezni. Vörös a kereskedelmi miniszteriumból való távozása után a társaság elnöke lesz.

A vitás tengerszem. A tatrai Halas tó dolgában, miot a lengyel lapok írják, ismét elhalasztották a döntést jó év apriliséig. Az elhalasztás azért történt, mert az osztrák részről kinevezet bíró Theodor Zieki lovag, a lengyel országos tervényszék elnöke és Vettesy Sándor titkos tanácsos, magyar küldött nem tudták megegyezni a fölött, hogy kit válasszanak döntőnek: továbbá az osztrák és magyar kormányok közt elvi jelentőségű nézeteltérések is merültek föl.

A magyar vámankét.

— IV. nap. —

Budapest. júli. 16.

Az önálló vámterület hívei kezdenek szaporodni a szaktanácskozmányban. — Ugy látszik a szombati felszólalások hatása alatt felszabadultak a kedélyek annak a nyomának a sulya alól, a melyet a közös vámterület hívei oktrojáltak az előző napokban a gyűlékezetre.

A mai szónokok legnagyobb része az önálló vámterület esélyeivel és előnyeivel foglalkozott és mindannyian, még az agráriusok sem tudtak egészen e véleményről elzárkózni, s az Ausztriával való helyzetünknek megváltoztatását, vagy legalább is egészségesebb alapon való rendezését sürgették. A leghatasosabb beszédet mondta ma Deil Jenő, a kassai kereskedelmi és iparkamara titkára, ki nagy

lelkesedéssel hangoztatta az önálló vámterület előnyeit és rélyesen visszautasította az agráriusok álláspontját, melyvel az iparos-köröknek még az intelligenciáját is megtagadják. Iger figyelemre méltó beszédet mondott Bedő Albert, a volt földmívelési államtitkár is, a ki sok gyakorlati tapasztalattal fejtegette álláspontját.

Tisztán akadémikus beszéddel állt elő dr. Mandello Gyula, ki Enyedyvel polemizált. A mezőgazdák álláspontját Rubinek Gyula és Bernáth István fejtették ki sok érveléssel. A malomigazgatók fölfogását Bacher Emil, a cukorgyárosokét Hatvani Deutsch József tolmácsolta. Az utóbbinak beszéde figyelmet keltett, mert igen érdekesen szólt a magyar nagyiparnak eddigi mar elert jelentékeny sikereit. Bizonyos tükörben nagy felünést keltett Szmalovszky Valér kormányparti képviselő beszéde, a ki egész nyíltan bevallotta, hogy az önálló vámterület híve.

Az autonóm magyar vámtarifa feletti szaktanácskozmány tegnap délután folytatódott. Meg a következők vannak szólásra följegyezve: dr. Kovácsy Sándor, Lázár L. Pál, Miller Ignác, Smoquina Antal, Radványi István, Gajári Ödön, Bossányi Endre, Császár Jenő, Littke József, Sz. Szakács Péter, Kulinyi Zsigmond, Szentpály István, Szemere Attila és Papp Géza, Marschall Lajos dr. (Arad), Spitzer Ignác, Sirkadi Lajos dr. (Nagy-Varad), Ziray Károly (Pécs), Szabó Kálmán (Debreczen) Neumann Armin dr.

Valószínű azonban, hogy nem fog valamennyi a szólás jogaitól élni, hanem csak még minden irányban egy-egy kimagasló híve fogja kifejezni az érdeklődés véleményét, mi e az elnök általános óhajára be fogja zárni a vitatkozást és arról reszmet ad.

KULFÖLD.

Az osztrák helyzet. Baró Banffy miniszterelnök bécsi utj, a felhivatalos kommunikáció nagyon is határozott állítása szerint, nincsen összefüggésben a politikai helyzettel, hanem csak az ő felsége személye körüli miniszterium folyó ügyeinek elintézésével. Mindazáltal nem tartjuk valószínűnek, hogy

a miniszterelnök bécsi tartózkodása alatt, akármilyen rövidre szabta legyen is ezt, elzárkózzék az osztrák kormányköröktől, s noha kevésbé hisszük ezt, mert hiszen az osztrák politikai helyzet nagyon is szoros összefüggésben van olyan jelentős kérdésekkel, melyek Magyarországot közvetlenül érdeklik. — Ha Ausztriában a viszonyok csakúgyan úgy alakulnak, hogy a reichsrath munkálkodására számítani nem lehet s az összes függő kiegyezési kérdések csak vagy a 14. §. alapján, vagy alkotmányrevízió révén oldhatók meg, akkor muhiatlanul szükséges a magyar kormányval való megállapodás és akkor báró Banffy Dezső miniszterelnök nem járhat Bécsben anélkül, hogy az osztrák kormány számdékai felől felvilágosítást ne kérjen. A 14. §. dolgában báró Banffy már állást foglal még pedig elég világosan, de hogy miut, mszgatást köveine a magyar kormány a federáció szellemében, esetleg bekövetkező osztrák alkotmány változtatás esetén; arról még mit sem tudunk. Szinte hihetetlen, hogy e nagy kérdés dolgában báró Banffy ne érintkezzék az osztrák kormánnyal, mihelyt erre alkalm van s azért nem is hisszük, hogy most Bécsben pusztán csak a felső személye körüli miniszterium folyó ügyeit intézgeti el. A miniszterelnök vasárnap este visszatért ugyan Budapestre, de úgy halljuk, hogy még a hét folyamán Ischbe utazik, hogy ott ő felségével tanácskozzék.

Az osztrák kormány különben a szombaton tartott miniszteri tanácskozáson — mint Bécsből írják — azt határozta el, hogy szeptember elejére mégis összehívja a reichsrathot. De ez csak olyan próbálkozás, a mitől a legnagyobb optimisták arra való, hogy a reichsrathal való boldogulás teljes lehetősége konstataitassék. Akkor azután gr. Thun hozzájárulhat eddigél még titkolt terveinek végrehajtásához.

Eddig sem volt sok román arra, hogy gróf Thun a német baloldal tagjainak olykor garanciákat adjat, a melyek a németek megnyugtatják s a pariamnet ismét munkára képesse teszik, de most a remény egészen eltűnt, hogy a németek parlamenti bizottság minent összeköttetést megszakitott a kormánnyal. A cseh alkotmányhi nagybírtokosság meg keresi ugyan a kormánnyal a kap-

— No ládd, Bódikám, be jó, ha az embernek befolyásos ismeretsége van!

— Jaj! jaj! Nagyon jó . . . hozz egy forróbbat, Jaczikám . . . tüstént meghalok!

— Már mifele beszéd az, hogy éppen most halsz meg? Most a komisszió kezdetén?

Régelgig tartott a görcs, de szerencsére akkorra elmúlt, mikor az elnök bekiáltott, hogy induljunk már Brak, jegyzők tiszteletteljesen álltak a kocsi körül s ekkor én is éreztem, hogy mégis csak szép dolog az, ha saját falunkba, mint »komisszió« je enünk meg.

Azután megindultunk, de hogy miért rohantunk úgy azokon a vizmoszta hegyi utakon, az igazán nem értettem. Minden zökkenésre mintha a fogamat húzták volna, úgy fájtak csontjaim.

Én is jár am ezeket az utakat, de úgy, hogy a szekeremből kivétem az ülést, helyébe szénat tettem, azt 5-6 puna pokroccal letitkelték, belécsüppedtem és mégis rákiáltottam a razósabb heyesen a kocsiomra: Csendesebben, te mokány! Hiszen nem mennyasszonyt viszel!

És ha néha megörlétem, hogy a szekér fölfordult, azt sem éreztem a sok széna köz. De bezzeg megerzi az ember, mikor az az ördögi magas jármű fordul föl . . . igazán mondom, — az nem valami kellemes érzés!

És akkor a báró így szólt:

— No, jegyző ur, talán nincs valami baja, miért nem mozdul?

De hát, uristen, nem vagyok gummi labda, hogy rögtön föl pattanjak! gondolom, a nagy

nagy nehezen talpra álltam. De hát az ördög is látott ilyen hajtást! Ezt már nemcsak gondolom; mire a méltóságos ur emlékembe hozta a piski csatat.

— Igaz! — mond am megjuhászodva — ez kicsi dolog ahoz képest; aki ott nem volt, annak fogalma sincs a sanyaruságról. — Aznap néhányszor megemlékeztem Piskiről, este pedig maga a báró emlékeztetett rá. Egy havasi oláh birohhoz szálltunk és az elnököm így szólt hozzám:

— Jegyző ur! — tekintettel Piskire — no, meg a poloskakra is — azt tanácslom, tartson velem: aludjunk a szabad ég alatt.

— Isten ments, méltóságos báró uram! A köszvényes csontjaim megölenek, ha egy éjet künn tötenék. És nem is töltöttem künn az egész éjet, csak úgy éjfélt egy óratól kezdve a többit. Poloskák még embert úgy össze nem csiptes, mint engem éjfélig. Min ha valami gonosz parázsszal hintett volna be, aztán lángkevel szantott volna végig, az egész testem piros ormókkal volt barázdolva.

Ugy hogy mikor hajnal fele zuhogó zápor szakadt ránk, nekem az egészen kellemesnek tetszett jól hűsítette az egész. De mar a köszvényemnek éppenséggel nem használt. A méltóságos ur azzal biztatgatott, hogy ne busujak, mert este éppen a Kozszzegiék kapuja előtt tesz le és ott majd jól kipihenhetem a havasi uti fáradsáimait. Ha az bizony nagyon jó lesz, mert világeletemben még soha sem eskedtem úgy egy nyugodalmas éjjeli pihenés után.

Akármily eszeveszett gyorsasággal is rohant az a négy szürke, mégis éjfelre járhattott az idő, mikor Ácsfokra értünk. Egyikünk-

nek sem jutott eszébe az órára nézni s így nem is sejtetem, mennyire haladtunk az éjszakába.

Ezt csak akkor vettem észre, mikor a bolond magas kocsiból kiszálltam. A báró jó éjt kívánt és azzal kecsgetett, hogy holnap éjjel nála halok. Az utálatos rázós kis kocsi már messze robobott, mikor én mind csak kétrégyorayedve igyekeztem kiegyenesedni: ne a derekam nem engedett és talán így alának félig összezsugorodva meg ma is, hogy ha a szomszédok kutyái azt nem hiszik, hogy tovaj szándékkal leskelődöm és reám nem rohannak.

Nem vehettem tréfára a dolgot s nekiramoltam az ajtónak, de be volt zárva. Te remtő szent isten, mit csináljak? A besta állatok már a czombom körül harapdáltak. . . . ekkor eszembe jutott Piski: Ugyan, Boldizsár Bódi, azért vitatott ott csatat, hogy most szét téped magad nehány rossz kutyá által! Hiszen csak meg tudsz meg mászni egy kapu? Nem fel a kapura? Ha a feljutás nehezen ment is annál gyorsabb volt a leszállás . . . talán igen is gyors. De azért csak feltámolyogtam nagynehezen és elvánszorogtam a Kolozsszegi fü szobáig.

Tudtam, hogy az ajtót sokasem zárják be, már a tudtam is ott néhány baromvasári nappon. Nem szeretek éjjeli nyugalomban zavarni senkit, s így elhatároztam, hogy habár jól esnek egy puha ágy, ma éjjelre beérem a ruganyos nagy divánnal. Szó nélkül fogok arra feküdni.

Benyitottam és az ajtót nyitva hágytam, hogy a hold fénye besüssön a nagy szobába. Be is süttöt és világosan megmutatott mindent, nemcsak a két ágyban és diván-

közi afférré fejlődik, legalább amennyire Németországtól függ. És ezért azok a lapok, amelyek Németországot idézik, nyilván abból a vélméreyből indulnak ki, hogy a német kormánynak Bülow szavai szerint nincs mit titkolnia és semmiféle tárgyalástól nem szabad felnie. Ez a feltevés kétségtelenül helyes. Erthetetlen hát, hogyan írhat ilyen feltevésekből kiindulva az *Etoile Belge* olyat, hogy a német császár északi utjából való visszatérése után Bülow államtitkár olyan határozott nyilatkozatot fog tenni, a melyek erthetőség dolgában kifogástalanok lesznek.

Hideg tartózkodással kell fogadni minden oly kísérletet, amely ezt a szomorú ügyet arról a teről, amelyre tartozik, a nemzetközi viszonyok körébe akarja áterelni. És ez annál inkább lehetséges, mert nincs arra ok, hogy megváltozzék az illetékes politikai körök magatartása, a mely annak idején a német külügyi államtitkár fentebb idézett nyilatkozatában fejeződött ki. Azért Németországban sincsenek kevesebben azok, akik Zolával együtt remélnek és hiszik, hogy az igazság utban van.

HIREK.

1849.
— Augusztus 2. —
1898.

Épen kétszázéves az al-ószamok utolsója az elsőnek, ami azt jelenti, hogy annyi idő telt el már ebből a századból az első óta, mint az elsőig a múlt század vége óta...

Akkor akkor férfiak voltak, alig él már azokból, aki akkor gyermek ifju volt, roszkatag agg immár, idestova eltűnik e földről a század felének minden szemtanúja s csak mi maradunk itt, szerény epigonok...

Vajh, lesz-e majd akkor, ha mi is kidőlnék, akik még láttuk, akik még kikísértük azokat, akik annak az első felnek élő szemtanúi, a végének pedig véres csatákban felavatott hősei voltak?!

Szörnyű zavarba jöttem, már nem merem sem a keshez, sem a kenyérhez nyulni és nagyon, nagyon kívántam a fehérhusu pompas halat. Most már mi módon jussak hozzá? töprenkedtem, de csak rövid ideig, mert a legény kikapta a tányéromat és tisztát tett helyette. Így a halkérdés meg volt oldva. Hozták a pecsenyét. Éreztem, hogy a kis fiu szemmel tart, s elhatároztam, hogy majmolni fogom a szembenlevőket és éppen úgy tettem, mint azok. A kis fiu meg volt velem elégedve, mert nem szólított meg többször; persze azt nem vette észre a kis kópé, hogy a balkezre fogott utalatos görbe villával soha sem találtam meg a szamat, a jó falatok utközben lepotvogtak a mellényem és ingem közé.

Félszemmel sandítottam a gyönyörű bároné felé: vajjon nem vette észre valamit? Oh, csak az mások el ne árulnának, mert az a pecsenye a mi nem volt a mellényemben az mind a földre hullt, mert hogy máshol nem volt, azt vitágosan éreztem.

A báró elnök ur ő méltósága szívesen kint a híres boraiból, egyszer még azt is mondta: Igyék, tagtárs ur! Erre hogyne ittam volna, pedig éhomra igazán nem szerettem a bort.

Masnap módfelett összetörve érkeztem baza. Az asszony reánkivül szívesen fogadott és czirógatás közben mondogatta:

— No lásd édes öregem, be szép az, ha így kitüntetik az embert!

— Szép, nagyon szép, csak ki tudná megvenni, mert ládd, már nem vagyok olyan fiatal, mint Piskinél!

Csak mi tőlünk függ, hogy emlékezzenek reájuk utódaink is: ha nem lehetünk hozzájuk melőnk tettekben, legyünk gondolatban és ápoljuk kegyelettel emlékeket, akik 49 és 50 évvel ezelőtt véreket ontottak a hazáért!

Ápoljuk különösen mi, debreczeniek, a kikre kétszeresen fontos az az első aug. 2-ika kétszeresen nevezetes, kétszeresen fájdalmas!

Ezen a napon szűnt meg Debreczen Magyarország őrvárosa lenni s ez a nap tette, hogy tíz nappal később Magyarország megszűnt ország lenni.

Ma is temetnek egy élő tanuját a nagy időknek, akitől megtagadta az ég, hogy még egyszer, utóljára megáztassa kegyeletének és bajtársi fájdalmas gyászának könyeivel a honvédek sírját aug. 2-ikán, mához két hétre majd! Zarandokoljunk ki mindnyájan, hogy helyette is megszentelhessek a mi hőseinknek sírját a kegyelet forró cseppjeivel.

Legyen az augusztus 2-iki kegyeletes ünnepély Debreczen egész polgárságának ünnepe legyen az Debreczenben méltó impozánsan gyászos!

Mint értesülünk, az idei ünnepély rendezését is — mint más években — az ifjuság vette kezébe mint minden esztendőben úgy most is őszinte kegyelettel ünnepli meg a városunkban maradt tanuló ifjuság Debreczen város hazafias polgárságával együtt.

Mint értesülünk, közre fog működni egy-egy énekszámval városunknak minden dalaárdája e kegyeletes ünnepen és meg fog jelenni valamennyi zaslós testület.

A szónokok a honvédtemetőben Kovács József 4. jh. Kun Béla 3. jh. az emlékkertben pedig Sipos Béla 3. jh. lesznek.

Az ünnepély részletes programját a végleges megállapítás után közöljük.

* **Személyi hírek.** Bernolák Karoly altábornagy, az I. honvédkörlet parancsnoka ma este Debreczenbe érkezik. József kir. herczeg vele együtt tart szemlét a debreczeni honvédek felett.

* **Az ujházasztáblák díjjai.** A város ujházasztáblájának végső akkordja végre föllükkbe csendült. A tegnapi tanácsulésen Vecsey Imrd tanácsos javaslatot tett az iránt, hogy az ujházasztáblákért házaként járó 1 forint 50 krnyi illetéket a háztulajdonosoktól szedessék be. A tanács ebből folyólag rendelkezett: ad ki a polgári biztosoknak, hogy a város összes házait a nyágtákkal járják föl és szedjék be a házasztáblákért járó díjjakat. A pénz beszedésére záros határidőül deczember hó 31-két tűzték ki, mely időn túl a be nem folyt összegeket kö igazgatási uton hajtják be a hátralékos háztulajdonosoktól. — Megemlítjük itt a háztulajdonosok tájékoztására, hogy az 1 frt 25 krnyi illetékben csupán csak az ő számtáblájuk után járó illeték rejlik, mert a középületek és utcanevek tábláinak költségét maga a város fedezi.

* **A színház építését** a belügyminiszter engedélyezvén, — a városi tanács felhívta tegnap Aczél Géza főmérnököt, hogy a vízvezeteki, fűtési berendezések, a támlaszékék és a vegyes munkák biztosítása végett minél előbb tegyen előterjesztést, hogy ezekre nézve is sürgősen intézkedhessék a tanács.

* **Az opera művészei Debreczenben.** A saison kezd megelevenedni városunkban Hisszük, hogy nemcsak mi mondjuk ezt, hanem a közönség is igazat fog adni nekünk, ha meghalgat. Nevezetesen arról nem is beszélünk, két het mulva a daleylet nagyszabású népnepelye fog lezajlani a nagyerdő egész területen, hanem ime ezen a héten azoknak is lesz szórakozásuk és részük művészi élvezetben akiktől megtagadta a sors, hogy a József kir. herczeg előtt

elvonuló honvédhuszárokból gyönyörködhessek. Itt van ugyanis Kósa József, az operaház tagjának társasága, melynek minden egyes tagja a m. kir. operaház kötelekébe tartozik és má tól kezdve legalább három napon át hangversenyeken nyári helyiségében. A társaság mai hangversenyének műsora a következő:

I. Szakasz.

1. Zongora szóló, előadja; L e e b Vilmos.

2. Magyar dalok éneklő: D o n á t h Janka k. a.

3. Fűrök a holdvilág éneklő és hegedű kíséri K ó s a József.

4. Magyar dalok éneklő Gálfalvi L a u b Irén k. a.

5. A koldus asszony Szász Károlytól szavalja T o r d a i Etel k. a.

6. Felednélek... éneklő s hegedű kíséri K ó s a József.

II. Szakasz:

1. Zongora szóló előadja L e e b Vilmos.

2. Parasztbecsület Román éneklő Gálfalvi L a u b Irén.

3. »Sárga cserebogár« dallam hegedűn egy huron előadja K ó s a József.

4. Mignon operából Román éneklő Donáth Janka.

5. A »Csók« Dóczytól Szavalja: Tordai Etel.

6. a) Fantasia fuvola és nagy bőgőre.
b) Az ezred dobosa dob nélkül előadja: K ó s a József.

7. Kettős Valményi Ujságíró éneklő Gálfalvi Laub Irén és Donáth Janka.

Belepti-díj 50 kr.
Kezdet 8 órakor.

Ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe!

* **A szegényházi bizottság** tegnap délután tartotta R o n c s i k Lajos tanácsnok elnökele alatt ülést tartott. Huszonheten kérték segélyt. Ezek közül hatnak megadták tizenegyet felvettek a szegényházba, hetet pedig kerelmükkel elutasítottak.

* **A város fája és polgári kaszálók.** A város tulajdonát képező erdőségeken szét szórta fékvő polgári kaszálók a birtokosokkai kötött szerződés alapján a Katona Antal által készített térképről és némely esetekben, ahol a polgári kaszáló birtokok erdős területet által voltak szét-zaggalva, egyezség szerint egy tagban kimerettek és a tulajdonosoknak részben már átadattak, részben pedig f. év végéig korlátlan használatba bocsáttatnak. Ezeket a kaszálókon szálanként vagy csoportosan sok előf. található, a mely a földék rendszeres használatát akadályozza s a melyekhez a városnak van törvényes jussa. — Mivel a kaszáló birtokosok ezeket a fákat ki nem vághatják, eltávolításukat a tanácsból kérelmezték. Ötszázötvenkét ilyen, fáktó. meg-tisztítandó kaszáló van a N.-Cserén, Bánkon, Fancsikán s különösen a Halápon. Az erdőmester a városot illető fák tömegét huszeder köbméterre becsüli. A kibaszalás alatt levő Nagy Cserén az évi vágással egyidejűleg kiszedhetők az utba álló fák, — de nem úgy a többi erdős pusztákon, melyek csak hosszú idő mulva kerülnek letarolás alá; addig pedig a birtokosok nem várhatnak. Ennélfogva a városi tanács a múlt héten elhatározta, hogy az erdészeti bizottság utján feliratban kéri a földművelésügyi minisztertől, hogy az üzembertől eltérőleg engedélyezze a polgári kaszálóknak levő fáknak az 1898/9-ik év telévaló levágatását.

* **Huszonöt forint és a vessző.** Megirtuk lapunkban, hogy a kir. ügyészség megkereste Debreczen városát, hogy a rabmunka céljaira (fűzfavesszőket) engedjen át az ügyészségnek. A város erre nézve úgy határozott, hogy 25 frt díjjel készségesen rendelkezésére bocsátja az ügyészségnek a megkivántató fűzfavesszőket. Részünkről — többször kifejtett álláspontunkhoz képest helyesnek találjuk ez intézkedést, mert megvalosul általa a debreczeni iparos világ régi ohaja, hogy a rabok csupán oly munkát végezzenek, a mellyel ne csinálhassanak nekik káros konkurencziát.

* Könyvkötők figyelmébe. A szolnoki kir. törvényszék és ügyészség valamint a kerületében tartozó cs. és kir. járásbírórság részére az 1899—1901 években szükségesítő, könyvkötők munkálatok biztosítása czéljából f. év. augusztus hó 9-én a kir. törvényszék 33. sz. helyiségében nyilvános sz. béli árlejtés tartatik.

* Számonkérészek a városnál. Debreczen városánál a második számonkérészek gr. Degenfeld József főispán elnöklése alatt július hó 30-án. Ez a számonkérészek délelőtti kilencz órákor veszi kezdetét s a folyó év első feléről vagyis január 1-től június hó 30-ig bezárólag és netalan az előző évekről maradt határlékok feldolgozását fogják számon kérni. A városnál tehát most nagy szorgalommal folyik a dolog minden szobában, hogy a vizsgálat feldolgozatlan darabokat ne találjon.

* A mi honvédeink. A kolozsvári országos történelmi ereklyemúzeum megkeresést intézett Debreczen város tanácsához, hogy az itteni temetőben nyugvó 48-ss honvédekről az ereklyemúzeum érdekében felvilágosításokat adjon. A múzeum kérelmének a város ketség kívül eleget fog tenni.

* Szállítók figyelmébe. A szolnoki kir. törvényszék és ügyészség valamint az oda tartozó 8 járásbírórság részére 1898—1901 évig szükséges 1250 frtot kitevő stearin gyertya szállításának biztosítása czéljából f. év augusztus 8-iki lejáratlalt a kir. törvényszék 33. számú helyiségében nyilvános árlejtés tartatik. A kolozsvári m. kir. 21 honvéd Nagy-Enyed városában építendő löter munkálatai végzésére 15,540 frt 60 kr. költséggel vállalkozókat keres. Vállalkozók ajánlataikat f. hó 10-ig beadhatják. A feltételek a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők.

* A város gazdasági ügyei. A város gazdasági és intéző bizottsága tegnap délelőtti ülést tartott Király Gyula tanácsos elnöklése alatt, amelyen elhatározták, hogy az augusztusi nagyvásáron eladandó tehének kiselajlezését a hortobágyi törzsgulyából e héten szombaton ejti meg a felügyelő bizottság elhatározták továbbá, hogy a sertésföld, — melyen most nagyon kevés sertés jár, — a gulyák részére felszabadítják. Ebből egy részt a bika gulya részére csavarnak ki. A bizottsági ülésen még bejelentették, hogy a hortobágyi legeő, daczára a száraz időjárásnak, elég jól tartja magát.

* Honvédek élelmezése. A m. kir. kassai kerületi parancsnokság a Nagy-Károlyban és Sátoralja-Ujheyen állomásozó zászlóalj részére szükséges zab, széna, alomszalma, kemény és puha tűzifa beszerzésének biztosítása czéljából folyó év aug. hó 1-én Nagy-Károlyban, aug. 16-án Sátoralja-Ujheyen nyilvános árlejtést tart, melyre a feltételek a ker. és iparkamaránál megtekinthetők.

* Női kereskedelmi tanfolyam. A debreczeni kereskedelmi akadémia igazgatósága néhány nap mulva kibocsátja prospektusát a közoktatásügyi minisztérium által engedélyezett általános női kereskedelmi tanfolyamok. E tanfolyam kedvező alkalmul szolgál minden intelligens nőnek olyan kiképzés megszerzésére, amelynek segítségével könnyen juthatnak kenyérkereső pályához. A miniszter az engedély feltételül kikötötte, hogy azon tantárgyakon kívül az ev. ref. felsőbb leányiskolában két ízben működött tanfolyamon előadottak még a gyorsírás is taníttassék s hogy a növendékek női felügyelet alatt legyenek. A tandíj lehetőleg mérsékelten lesz megálapítva; — mint értesülünk egész évre 50 frt. Reméljük, hogy a jelentkezések száma biztosítja e hasznos intézmény megnyitását és fenntartását.

* Új szabadalmak. A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmak leírását küldte ke a ker. és iparkamarához: Akumulátor lemezek előállítás. Biztonsági berendezés elektromos járművekhez. Ujítások motor kocsikon és acetylen gáznak motor kocsiknál való használatánál. Ujítások körzővő székeken. Czípő varrógép. Elektromos hajított ingaóra ütőművel. Finomított vas és acél előállítás. Lezáráható kerékpártok. Revolver pisztoly. Ujítások peronospora fecskendőkn.

Füstemésztő tüzelés lejtős kosárrostélyllyal. Uj vetőgép. Biztonsági lakat. Ujítások lópatkón. Ujítások lancznélküli kerékpárokon. Utcaát, házszámot jelző lámpa. Süő kemence folytonos üzem számára. Mechanikusan mozgató hőső. Ujítások szűrő gépeken. Mindazok, a kik a találmányok iránt érdeklődnek, azok rajzait és leírását a kamaránál megtekinthetik.

* A buza aratásideje. A világon a buza aratásideje a statisztika szerint következőképen állapítható meg:

Januárban: Ausztrália, Új-Seeland, Chili, Argentina.

Február—márcziusban: Britt-India, Felső-Egyiptom.

Áprilisban: Mexiko, Egyiptom, Ázsia, Törökország, Perzsia, Sziria, Kis-Ázsia, Kuba. Májusban: Észak-Afrika, Ázsia közepe, Kína, Japan, Texas, Florida.

Júniusban: Kalifornia, Spanyolország, Portugália, Oroszország, Görögország, Oregon, Louisiana, Alabama, Georgia, Kolorado, Missouri, Dél-Magyarország.

Júliusban: Románia, Bulgária, Ausztria, Magyarország, Franciaország, Déli Oroszország, Nebraska, Minnesota, New England, Felső-Kanada.

Augusztusban: Anglia, Belgium, Hollandia, Németbirodalom, Dania, Lengyelország, Dakota, Also-Kanada, Manitoba, Kolumbia.

Szeptemberben: Északi Kanada, Skócia, Svédország, Norvégia.

Októberben: Északi Oroszország.

Novemberben: Peru, Dél-Afrika.

Decemberben: Birmania.

* Törvényeszeki szolgák ruhája. A szolnoki kir. törvényszék és ügyészséggel, valamint 8 járásbírórsággal alkalmazott 28 szolgá részére az 1898 évben szükségesítő egyenruha szállításának biztosítása czéljából a kir. törvényszék 43. sz. helyiségében f. év augusztus hó 10-én szóbeli nyilvános árlejtés tartatik, azonban írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak.

* Hogy terjesztik Zimándi szennyest könyvét. Teljesen kikelve magából, a legmélyebb felhaborodással alított be egy pesti szerkesztőségbe 303-ik számú hordár, ki a Lónyay és Erkel utcák sarkán lesi a jó szerencset és a még jobb megbízásokat. Ma reggel egy már éltesebb ember, a ki — mint a derék hordár mondta — valaha jobb napokat láthatott, odajött hozza s egy kisebb csomagot adott át neki kézbesítés végett. A hordár 10 kerért elment. A megbízója pár perc mulva utána ment könyvet ajánlott 10 kerét. A hordár, aki sarki állomásán gyakran unatkozik, de olvasni is szeret, ezt el is fogadta. Megkapta a könyvet, melyet egyelőre félretett. Mikor aztán később bepillantott, a vér is megfagyott ereiben. Az a könyv Zelenyák és Zimándynak Kossuthot gyalázó könyve volt. A hordár földhöz vágta a piszkos nyomtatványt és azt az alakot, a ki még a közelben volt, mindennek elnevezte, csak becsületes embernek nem. — De ezzel nem érte be. —

A IV. ker. kapitánysághoz ment, ahol, kére, egy polgári biztos adott mellette a kapitány helyettese. A biztossal együtt aztán kérésére elindult a merénylőnek. El is csipték, amikor épp a villamosra készült fellépni, hogy a deli vasútra menjen, — a honnan el akart utazni. A polgári biztos meg nem engedett házias czimen letartoztatta a gyászmagyart, a kit Gál Ferdinándnak hívnak és a kiről e hordár meg azt is el tudta mondani, hogy gyakran látta már a Lónya-utczából kijönni, amint szabója alatt egész csomó könyvet szorongatott, mikor visszajött, már egy könyv volt vele, nyomtatványokat kétségkívül más-kor is igyekezett terjeszteni.

* A pellagra. Az erdélyi vármegyékben fölépelt pellagra ügyében helyszíni tanulmányozásra a belügyminiszter által kiküldött Niedermann Gyula, dr. Konrád Jenő és dr. Farkas Jenő szakértők vizsgálataik eredményéről terjedelmes jelentést tettek a miniszteriumnak. A belügyminiszter ezt a jelentést sokszorosította és most megküldötte tájékoztatás végett a felvidéki és erdélyi törvényhatóságoknak. A jelentés elmondja a

betegség történetét, a megvizsgált betegek észlelt körtüneteket s végül a szakértők tapasztalataik eredményét a következőkben foglalják össze:

»Vizsgálatainkból elegendő tájékozást nyertünk arról nevezve, hogy a pellagrának az országban kiterjedten való előfordulását megállapíthatjuk s a legnagyobb mértékben valószínűnek tartjuk, hogy a hasonló táplálkozási viszonyok között élő lakoságnál ugyanolyan módon való kereséssel az ország más részeiben feltalálható lesz a pellagra. Addig is, míg az e kérdésre vonatkozó találmányainkból a végleges következtetéseket levonhatnók, megjegyezzük, hogy tapasztalataink szerint a pellagra fellépése a lakoságnak majdnem kizárólag tegegeriből való elégtelen táplálkozásával hozható összefüggésbe, a mely táplálkozási mód az általunk bejárt községekben a jelen évben a szokásosnál is silányabb, a következő okokból: 1. mert a múlt évben a termés a l t a l á b a n igen rossz volt; 2. a legtöbb általunk megátogatott kö ségben három év óta vertésvész uralkodik; 3. a juhalmány metely miatt nagy veszteségeket szenvedett. Ily módon a lakoságnak telén at egyáltalán nem volt tápláléka. Sulysbitotta a helyzetet a tavalyi esős év óta nagymértékben uralkodó malária. Ezekre kell tehát tekintettel lenni.»

Az érdekelt vármegyék a jelentés alapján most orvosokkal sorra vizsgáltják a községeket s a vizsgálatok eredményéről jelentést tesznek a belügyminiszternek.

Budapesti áru és értéktözsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése. —

Távirati tudósítás. jul. 19.

Határidőüzet.

Zárul 1 órákor.

Buza őszre	8.35
Tengeri júliusra	4.31
» augusztusra	5.24
Rozs őszre	6.53
Zab szeptemberre	5.53

Értéktözsde.

Zárul 1 órákor.

Oszt. hitelrészvény	359.80
Magyar »	395.80
Államvasuti	360.—

Programirodalom.*

Az influenza szent jog és azon ember, a ki klinikai képet nyújt, megrovás nélkül foglalkozhatik a kapott témákkal is, például az elmúlással. Agyamból tehát szabadon merlegetem azt az esélyt, midőn majd személyesen közölhetem nézeteimet az Urral.

Ugyanis most itt vagyok a nyár és bizonyos, hogy már elviragoztak a nagyanyam mandulafái; de emem az anyira gyötör s én most multam harmincz éves. Nyár elejéhez nincs közöm többé. Párna a fejem alatt, kis könyv a kezemben, a Lazarus, sok szomorú verssel; ha fordítok egyet, ott látom Don Juan de Poncet is, ki az ifjuság után sir a tenger partján. S én, ime vele szintén ott járok s a fővenyben egy régi hangszert találok. Párna és Lazarus, ősz haj és Don Juan de Poncet s mandulavirág a meszszeségben... —ah, e vén hangszerbe szabad belefujnom. Merlegetem hát az esélyt, midőn majd személyesen közölhetem nézeteimet az Urral.

A mennyből pálmák és szikomoruszfak alatt lesz bizonyára és ama csudaszép márványportálé alatt, a hol a kilencz égi károk játszanak harsonakon. S nem tudom körül-

* Az Országos Hírlap egyik mult heti számából vesszük át ezt a pompás szatirán czikket, melynek igazságát már sok, hozzánk beküldött értesítőben is sajnos tapasztaltuk. Szerk.

ményesebben elképzelni ezt a jelenetet, de annyit sejtek, hogy érkezésem alkalmával végig fognak mérni.

— Ah, egy újságíró-jön — mondja majd az Ur, felem fordítván ragyogó arcúlatát. Meg logom ismerni Öt, mert a képe teremtettekkel nem lehet összetéveszteni Öt. A legenda merített először a fantáziából, mikor erről a képe teremtéről kezdett szólni.

— Te újságíró voltál? — fogja kérdezni Ö. — Azok közül való, akik „kitűnő” íróársuknak nevezik az apró stílistákat?

— Nem, Uram, léssen a felelet. En mindig a magam számára tartogattam ezt a jelzőt. Csak néha osztottam meg Heinevel meg Papp Daniellel.

— De bizonyára te is színműíróknak hívtad a librettistákat?

— Korántsem, Uram. Mivel akár azt éneklék „Ó Lola, Lola, Lola”, akár pedig „Ó trala, lala, lala”; ez nekem művészi szempontból tökéletesen mindegy. Megőregedtem a nélkül, hogy valaha is törődtem volna a librettokkal.

— E tulajdonságod szép és nemes — itélkezik majd Ö. — De kérdés, vajjon hízlel-e a hatalmasoknak?

— Sohasem, sohasem, Főléges Isten. Csak a Graczián kezi orakulomának tanítását követtem mindig; igyekeztem egyvéleményen lenni a főbbvalóimmal.

— E tulajdonságod okos és illő egy családapához — itélkezik majd Ö. — De kérdés, vajjon szeretted-e az embereket?

— A kis fiamat nagyon szerettem, Uram és mindig falovakat vettem neki, mert te, Uram, csak keveseknek juttatsz pontot.

— Ez a tulajdonságod sem rossz — itélkezik majd Ö és büneidet nem lelem beszélnünk akar a fa-óról, akár a librettóról. De kérdés, vajjon szorgalmasan írtal-e újabb tudományos művekről recenziókat? Mert ti, újságírók, csak a politikai könyvekről szoktatok írni, holott azokban rendszerint csak az van meg, ami a tudományos könyvekben már előzőleg meg volt.

— Oh, uram — léssen a válasz — tiporj el, mert most csakugyan bűnben találtam engem. En is mindig azt fecsegttem, hogy nincs tudományos irodalmunk, csak hogy a tudományos könyvekről ne kelljen írnom. Így élünk mi hazai újságírók már a „Magyar Kurir” óta.

Mire majd így itélkezik Ö:
— Indulj a tisztítóhelyre, haszontalan újságíró.

Az asztalomon pedig 11 kilogramm tudományos irodalom vagyon s az idő száll, repül: lefujja a viráglevelet, fölszárítja a csókok, a könyvek helyét. Minden óráketyegés egy világot szüntel meg, a szegény Tamás fazik s a természet műhelye pihenést nem ismer. Adjátok hát ide azt a sok kilogrammot, mert porrá lesz minden s a tudományos irodalmat elnyeli a saját kereskedés s az Ur akkor a purgatóriumba kerget engem. Adjátok hát, adjátok ide a tudomány sok kilogrammját. A büntetéstől való fel-lemből ime hadd írjak róla. Különben a Jezus verjen meg, ha belepilantanék a sok kilogrammba.

Ugyanis nem történt itt uraim semmi nevezetes. A muzeumi könyvtárt nem osztották ki a szerkesztőségek között, az a terv sem merült fel, hogy a pogányok téglalakú könyvekkel sujsanak bennünket ayon, mint egykor Szent István prólomartyr; a Magyar Lexicont sem nyomatták le elzevir-betűkkel; az egész könyvözön csak onnan tamadt, hogy a közép-antoni tantestületek beküldték a tanodai értesítvényeket. A tanferfiak pedig borzasztóak; az iskolai értesítést, mely 15 lapra terjed, elöl megtoldják egy hetven u que szávodallas, úgynevezett program-értekezéssel és ez teszi ki aztán a tudományos irodalmat.

Mert ennek így kell lenni. A sötét hajdankorban egyszer hiu vágy keletkezett Elpidában, ki mátkája volt Leonidasnak, ki első nevelője volt maczedoniai Nagy Sándornak. „Leonidas — szolt Elpida — én nem hiszem,

hogy tudós vagy, míg nem írtál legalább egy papyrustekercset az Istenekről! A jelen napjaiban pedig méltóságos dr. Homann O tó miniszteri tanácsos ur mondja a végleges rendes tanároknak: „Leonidas, én nem hiszem, hogy te igazatónak való vagy, míg nem írtál legalább egy programmértekezést.”

Ir tehát mindenki programmértekezést és kiadják az érte-itőket meg anyag allokciók áran is. A szilágy-somlyói minorita-gimnázium például csak úgy tud megenni, hogy Schlauch Lőrincz az idén is 1787 forinttal járult hozzá a fennirtási költsékekhez, de azért a 85 olda ra terjedő értesítő nyomtatása az idén is 96 forintba került, mert egy ajatos minoritátyának hatvanoldalas értekezést kellett beléírni — a bakteriumokról. A halak evvérűsége és a belpokiosság leírása, továbbá a pestis és a marhavész kétségkívül igen fontos dolog és Szilágy-Somlyóról keltezve, aligha nem előbbreviszti majd a tudományt is, de egyrészt már ismeretes s másrészt a diák is azt mondja, hogy nem kell se testének, se lelkének.

A programirodalom egyébiránt (hiszen recenziót kell írnom) egészen megfelel a várakozásoknak. Az idén még többet lehet mutatni rajta, mint tavaly, mert az idén közbeleért a tiz szobor ünnepe is, meg április tizenegyediké, midőn a derék Leonidasoknak felsőbbségük kívánságára nem csupán írónak kellett lenniök, hanem szónokoknak is. Micsoda ennek a vége? Az, hogy a VII. kerületi általmi gimnáziumban például a história egyik eremes tanára az ifjuságnak szóról-szóra ezeket mondta a tiz szoborról:

„Az 1897. szeptember 25 ike királyi kéz-ből oly ajándékot hozott a magyar nemzetnek, aminőt még legmerészebb almaiokban sem reméltünk. E n a p o n a m a d t f ő l a t ő r t e n e t i M a g y r o r s z á g a maga nagy alakjával, évezredes dicsőségével és küzdelmeivel mind azért, ami a magyar szívek drága: Istenért, hazáért, alkotmányért, politikai és lelkiismereti szabadság-ért. E napon aratta diadalát a nemzeti ezme, a m e l y e d d i g n á l u n k c s a k f e l v e b u j k á l t, vagy ha a nyit színen megjelent, sötét gyanu kelt, vér serkedt nyomában. Most nyíltan, szabadon, a király kezén vezetve, a korona fényében jelenik meg, közel nepek es nemzetek, itt és egyebütt, közel és távol tudják meg, érték meg léte jogosultságát.”

Ez egy-zerűen kolosszális. Ha gimnáziumban nem volnék, azt binném, összeesküvők közt vagyok, kik detronizálják II. Rákóczy Ferenczet, Deak Ferenczet s gróf Széchenyi Istvánt, mert azt mondják, hogy a nemzeti eszme egészen 1807. szept. 25-ig nálunk csak „felve bujkált.”

Hát mót a beszéd legeleje? Hogy azt mondja:

„Ime, az idő k telje bekö-vet k e z e t t! Aj unkon megfagy a szó szívünk dobanása elal!”

(Tudniilik a tiz szoborért.) Ez még kolosszálisabb. Ha Budapesten nem volnék, azt binném. Byzanczban vagyok. — Ez tehát a vége annak, hogy közepantodáink vezetői azt kívánják, hogy a tanár író is legyen, meg szónok.

De van még egy másik vége is neki Száznolczvanhárom gimnáziumtól és realiskolatól azt köve elni, hogy minden esztendőben ugyanannyi tudományos delgozattal álljon elő, egyszerűen nevetséges. Ha felsorolnék itt még egy pár adatot az értesítőkből: (pedig all a rendelkezésesem nehány) akkor még jobban meggyőződnék róla mindenki, hogy ez az irodalmi működés legfőlebb arra való, hogy a mi tisztelteméltóan modern, törekvő és napólnapra fejlettebb tanári nemzedékünknek rontson a tekintélyén.

Ha Elpida volnék, valóban azt kiáltanám: „Leonidas, tanítsd a maczedoniai Sándort, de ne pusztítsd a papyrustekerceteket.” A közepantodai tanáruknak pedig ne tessék ezért hragudni; a világ ma már oly elmés, hogy az egyetemi professzorok közül minden másodíknak ugyanezt kiáltja, Ennyiből áll hát

a recenzióm a tizenegy kilogrammról. Gyűj-
tőknek sziveség szolgálók mutatóványokkal.

Ej van s honom sötét. A tanár urak és főigazgatók fülükre huzott paplan alatt szundikálnak s aki irt egy programmértekezést, vagy ünnepi beszédet az dén, az arról almodik, hogy mit ír majd esztendőre. Mindegy nekik az én beszédem, az ő irodalmukát nem veri el a Krochnyak Lénárd lokális jégesője. Nem is azért hoztam fel a dolgot. Míkep bevezetésül is mondatott csak az ur színe előtt akarok tökéletes lenni. „Ime uram, méltattam a tudományos irodalmat is egyszer.”

Monachus,

Színház.

Fővárosi nyári színház. Az állandó kőszínházak zárva és így közönségünk napnap után zsufolásiig megtölti az areát. És az elkényeztetett közönség kitűnően mulat, mert Krecsányi az „Ezermester” oly előadásokat nyújt, hogy a teli színházak igazgatói már is meggyőződhetnek, hogy a budapesti színházak művészi nivója a budai színeszet állandósítá-ával emelkedni fog.

Krecsányi fényes elismert rendezői talentumának a nagy ambíció és paratlan szorgalmának köszönhető, hogy a fővárosi tanács most már a budai színeszet állandósításával komolyan foglalkozik.

Krecsányi a társulat tagjait jobbára a vidéki színházak jelesiből szervezte és úgy látszik, hogy sok szerencsével.

Azonban az igaz-ág kedveért kénytelen vagyok megjegyezni, hogy az érdem oroszlanszész: Krecsányinét illet, mert férje csak akkor szerőiteti tagjait, ha felesége kritikája játékban és hangban kifogást nem talál.

Sőt Krecsányiné még olykor a jövőbe is lát, mert egy mereszlet gondolt es az aradi színház mellőzött színesznőjét társulatához primadonnának szerződtette. És mily élelstatas? Mert Ámon Margit k. a., ez az Aradon mellőzött színesznő budapesti feltepevel bebizonyította, hogy Krecsányi nem csalódott, mert a legmagasabb varakozásokat is tulzaroyalta és ma már a budapesti művésznő jelző meitan megüli.

Ámon Margit k. a.-tól sokat, nagyon sokat várnak és ha fejedő hanganyagát csak egy kis-é is művelni fogja, úgy ezzel, valamint lebitineselő külsejével, termézetes üde pajzán játékával nem sokára a legestegelsők között fog helyet foglalni.

Krecsányi társulatának másik stárja Anday Blauka k. a. a kinek remek hangjáról már több ízben említést tettünk. Van a társulatnak egy vegtelen kedves, igen szép fiatal tagja Krecsányi Vera k. a. személyében. Igazi színi vér. A gondos direktor és boldog apa mindezeideig csak kisebb szerepekben lépett fel, amelyekben tehetségének, temperamentumának mindenkor jelet szolgált.

Úgy látszik, hogy e gyémántot csiszolják, hogy a budai színeszet állandósításával már az új otthonban a maga egész fényével gyönyörködtessen.

F. Gy.

Magyar művészet Gleichenbergben.

Ebben a kedves stárai völgyben összeallott néhány lelkes magyar ember és fényes hangverseny rendeztek a gleichenbergi kórházban e helyezett magyar betegék javára. Es alkalommal a zenekart egy vak karmester, a magyar szüetési Geiger vezényelte és különösen nagy hatást ért el a Rákóczy indulóval, amely-t tombóva fogadott a magyarság. Rép a s y k. a. magyar népdalokat énekel, utána pedig néhány kitűnő német művész egy bájos vípjátékkal mulattatta a közönséget. Bár d i Ede, a Vigszínház fiatal tagja egy ügyesen előadott monológgal es Petőfi néhány költeményének elszavalásával aratott tel-szést.

T o t i s Elzának, az ismert magyar begedü művésznőnek is volt itt hangversenye egy nappal később. A közönség zsufolásiig megtöltötte az óriási termet és a művésznőnek majdnem minden számát megismételtette.

Közreműködtek még a hangversenyen Lambert Gabriella párisi születésű zongora-művész, aki mély érzésű játékaival és Bardi Ede, aki Herczeg Ferencz egy humoros elbeszélésének ügyes felolvasásával aratott tapsokat.

Mindkét hangversenyt végig hallgatta Felékiné, a nemzeti színház tagja és nincs az a fiatal diva, akit úgy megcsodáltak volna még, mint ahogy megcsodáltak itt ezt a mi csodá szép ősz művésznőnkét.

KÖZGAZDASÁG.

A trágázásról.

— A „Debreczen” eredeti közleménye. —

A trágázás kérdésével kapcsolatban számos új kérdés merül fel, melyekkel a dolgot közérdekű voltánál fogva szintén kell foglalkoznunk. Így igen közeliekvő, felteenni azon kérdést: Mi az oka annak, hogy egyes vidékeken — különösen a kisközvidék — idegenkednek a szuperfoszfátok alkalmazásától? Ha ezen gazdákat, melyek az új gazdálkodási rendszertől idegenkednek, figyelmeztetjük, miszerint kísérjék meg lőheresnél, csillagfűrtnél, vagy búkkönyvel, a kali-szuperfoszfátokat, úgy tisztelettel biznyára kienez esetben ezen feleletet kaphatjuk: »Atyám, nagyatyám is boldogult műtrágya nélkül, sőt jobb dolga volt mint nekem» Vajjon jogos-e az ellenvetés? Nézzék egy kissé közelebbről, anyiszor az kidicsért ugynevezett régi jó időt. Igaz ugyan az, hogy a gazdának akkor átlag több szántóföld volt birtokában, mint manap, és a mikor sok faluban a lakosság száma megkétszereződött vagy megháromszorozódott. E mellett a személyes igények, a lakás, ruházódás és táplálkozás tekintetében, valamint a bérviszonyok sokkal csekélyebbek voltak, mint jelenleg, a lőterheket a terményekben kellett beszolgáltatni, melyek a termés arányában lettek kivetve a gazdának így kevesebb estek nehezebb s készpénzt egyáltalán nem igényeltek. Társas egyesületek nem voltak, A vasút fatura meg nem járt, Készpénzre tehát egyáltalán kevésbé volt szükség, s ennek következtében a gazdaság terményeiből kevesebbet is adott el, szalmát szintén gyárfalán nem, szemes terményekből is nagyon keveset úgy, hogy az egész termés a szántóföld javára esett. Ily körülmények mellett meg lehetett a kisközvidék eleget élni a természettel is, melyet ma már rossz természetnek nevezünk.

Nagyon nagy tévedés azonban azt hinni hogy a régi jóidőben a szántóföldek átlagtermései magasabbak voltak, mint ma. A megelőző századokban élő kisközvidék ily természetű lehetett teljesen elégedve, sőt mezenkedhetett magának azt is, hogy szántóföldjének egy harmadát, felét paragon heverteite, nélkülözhetetlen a trágát, melyet barmai a legelőre menet elhullatnak; a nitrogént, mely a trágyával együtt a patakban folyt és mégis boldogulhatott. És végre hogyan el ily viszonyok mellett a kisközvidék s ki akarna ma oly életmódot folytatni, melylyel nagyatyja meg volt elégedve, eltekintve a kétszáz évvel ezelőtti élt elődjétől?

Az igények fokozása már a század elején kényszerítette a kisközvidék, hogy paragon heverő földjét használja ki, burgonyát, kapá-növényeket, heret termelt rajtuk; e században megtanulta a trágával való gazdálkodást is, az állatok legeltetését be kellett szüntetnie, rendszeres istállózat kellett berendeznie; végezetül pedig még trágáshordó volt kénytelen beszerezni s mindezek dacára ma nap ezen 25 év előtt még minden tekintetben okszerűnek bizonyult gazdálkodási rendszer nem elegendő arra, hogy a gazdának a megváltozott viszonyoknak megfelelőleg biztos megélhetést biztosítson.

A ki ma nagyobb igényekkel bír, mint elődei, az kénytelen földjéről nagyobb termést behozni s ez műtrágyák alkalmazása nélkül nem érhető el. A legbőségesebb istállótrágázás bizonyos tekintetben rablógazdálkodásnak tekinthető, amennyiben a talajnak nem adja vissza mindazon tápanyagokat, melyekkel a

terméssel beöle elveszünk. Minel gondosabban mivéljük meg földjeinket, minél nagyobb terméseket csikarunk ki belőle, annál gyorsabban szegényedik a foszforosavban. Műtrágyák és pedig főképen jól feltart szuperfoszfátok alkalmazása tehát okvetlen kellek a helyes gazdálkodásnak s aki ma még ezeknek használatától is idegenkedik, magának tulajdoníthatja az ebből eredő károkat. Ismételt szuperfoszfát trágázással talajunkat annyira feljavíthatjuk, hogy minden 3 évben kerét termelhetünk, vagy nagy hozamu luczerósokat alkothatunk. Csekély kiadással az ily módon megtrágázott rétsk az állatok számára kétszer annyi takarmányt szolgáltatnak, miáltal több és jobb minőségű istállótrágát produkálhatunk.

CSARNOK.

Utközben.

— Regény egy kötetben. —

Irtta: TAMÁS JÓZSEF.

32.

— Majd! és fenyegeőleg rázta a munkás az öklét.

— Majd! zúgták utána a többiek. Csak nézte őket Márton. Ő is érezte lelkében azt a keserűséget, ami öke hevitette. Talán meg erősöbben. Naluk a gyomor harcizolt jogaiért és neki mégis csak ideál volt az. Ideál, ami őszentott a szívével és annak véréből táplálkozott.

Szól Márton az embereknek. Szinte önkénytelenül beszélt. Az igazságokról beszélt ami megdönthetetlen, ami győzni fog. Mindig az igazság győzött, ha küzdtem volt is az ára. Küzdelem kell. Ha százezrek hullanak is el milliónyi emberért.

— Hát addig, amíg győzünk? Mi lesz velünk addig?

— Csak fordul valahogy a dolog. Lassanként elszáradtek az emberek. Márton sem ment vissza a lakásába. Nem tudta merre, csak ment.

A kapun kiferre hallotta, hogy szölitják. Vissza fordult. A Möriz volt.

— T. tekintetes ur!

Szörnyen aázatos volt a ven fiu. A markában tartotta a sapkáját és a hangja majdnem a sírásba csapott át.

— Tekintetes ur!

— Nos?

— Mi lesz most én velem?

— Magával?

— Én velem.

Valami furcsa markáns hangon mondotta az ént. Szinten érzett belőle mennyire el van telve azzal a tudattal, hogy az az ember akiről első személyben beszél milyen fölötté fontos egyéniség.

— Mi lesz én velem? Ujra kérdezte és nézett reménykedve Mártonra.

— Hat heti fizetését ki kell, hogy fizessék.

— Jaj, hát aztán ha elfogy?

— Ha elfogy?

— Igen.

— Más f glalkozás után fog nézni. Ezt különben addig is megetheti míg a pénzbe tart.

Mörizot sehogysem elégitette ki a felelet.

— Tekintetes ur, segítsen rajtam valahozv Csak annyi helyet adjon, ahol a fejem lehajthassam.

— Vagy igen, ámos. Nekem nincs szalodám.

— Izen?

— Ugy.

— Hat mizek lettem akkor én szoczialista? Hiszen ezt anélkül is megkaptam volna. Szentelenül rikácsolt Möriz. Minek lettem hat én szoczialista?

Márton nem akarta, hogy a larma csödületet okozzon és sietve hagyta ott a kiáltozó vén embert.

Dél körül járt az idő. Ebédelni indult Márton egy szomszédos kis vendéglőbe, ahol piros koczkás asztalkendők fődtek be az asztalt és a gazda ingujjra vetkőzve szolgálta ki a vendégeket.

Nem ment haza ebéd után mint máskor. Olyan ridegek üresnek látta a lakását. Szinte fázott tőle. Megindult a belváros felé.

A fantáziaja dolgozott és ő hagyta szabadjára. Jól estek a lelkének azok a merész kepek, melyeket elővarázsol.

— Folyt. köv. —

VASUTI MENETREND.

1898. május hó 1-től.
(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:	6. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	reg. 9 01
Budapest-Nagyvárad felé	d. u. 12 36
Budapest-Nagyvárad felé	este 10 27
P.-Ladány-Nagyvárad felé)	d. u. 3 37
P.-Ladányig (minden kedden)	déli 12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este 8 15
M.-Sziget felé (gyorsvonat)	d. u. 5 22
Szatmár-M.-Sziget felé	d. u. 3 56
Szatmár-M.-Sziget felé	este 6 55
Szatmár-M.-Sziget felé	éjjel 3 —
Szatmár-M.-Sziget felé	este 8 20
Miskolcz-Kassa felé	reg. 8 25
Miskolcz-Kassa felé	este 7 05
Szerencs-S.-A.-Ujhely-Kassa felé	d. u. 4 01
H.-Böszörmény—	m. á. v.-tól reg. 5 28
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről reg. 5 51
	m. á. v.-tól d. u. 4 06
	vásártérről d. u. 4 15
	m. á. v.-tól d. e. 11 20
	vásártérről d. e. 11 29
Füzes-Abony felé (m. á. v. től)	reg. 4 42
	(vásártérről) reg. 5 —

* P.-Ladánytól gyorsvonat.

Ohat-Köcs-Polgár felé m. á. v.-tól	d. u. 4 16
	vásártérről d. u. 4 27
Derecske-Nagy-Léta felé	reg. 8 35
Derecske-Nagy-Léta felé	d. u. 4 21

Debreczenbe érkezik:

Budapest-Nagyvárad felől	d. u. 3 36
Budapest-Nagyvárad felől gy.-v.	este 6 50
Budapest-Nagyvárad felől	éjjel 2 40
Nagyvárad-P.-Ladány felől	reg. 7 40
Csak P.-Ladánytól	reg. 5 14
M.-Sziget-Szatmár felől	este 10 12
M.-Sziget-Szatmár felől	d. u. 12 16
M.-Sziget felől (gyorsvonat)	este 8 54
M.-Sziget felől	este 6 54
Csak Szatmárról	reg. 7 51
Kassa-Miskolcz felől	reg. 8 07
Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerencs felől	déli 12 21
Kassa-Miskolcz felől	este 7 57
	vásártérről reg. 8 09
	m. á. v.-hoz reg. 8 17
B.-Szt.-Mihály-H.-	vásártérről d. u. 3 22
Böszörmény felől	m. á. v.-hoz d. u. 3 30
	vásártérről este 6 32
	m. á. v.-hoz este 6 41
F.-Abony felől (vásártérről)	d. u. 5 27
F.-Abony felől (m. á. v.-hoz)	d. u. 5 36
F.-Abony felől (vásártérről)	reg. 7 50
F.-Abony felől (m. á. v.-hoz)	reg. 8 —
Derecske-Nagy-Léta felől	reg. 7 18
Derecske-Nagy-Léta felől	d. u. 3 13
Jun. 1-től Sáránd felől	este 9 25

Nyilt-tér.*

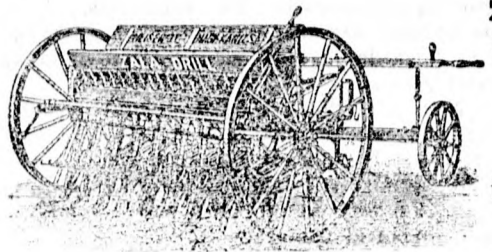
Adler és Gold kassai czég 1888. év óta az összes nyomtatványain „cs. és kir. kizárólagos szabadalmazott likörgyár” jelzést használta, anélkül, hogy erre jogosítva lett volna.

Ezen kihágás miatt a czég tulajdonosa Adler Adolf az ottani hatóság által meg lett büntetve és az összes nyomtatványok megsemmisítése elrendeltetett.

Valóban ez nagyon jellemző ezen úrra, miután folyton tiszteletbeli állásokra vadászik és emellett minden alkalommal tisztességére hivatkozik.

* Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Weiser J. C. mezőgazdasági gépgyára Nagykanizsán.

ZALA-DRILL sorvető épünk, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ösmeri, nem szorul külön dicséretre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte úgy 1897. október 1. a kisbéri nemzetközi **vetőgép versenyen** az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczelből készített

Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket,

a melyek kiváló anyagból készítve hasonlíthatatlanul tartósabbak minden eddigi gyártmánynál.

Raktáron tartunk: Szecskaavágó, répavágó, rosták ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközt.

Debreczenben, Szikszay-ház a főtözsde udvarán.

Klein Jakab,
üzletvezető.

Felhívás

zárt ajánlattételre.

A debreczeni ev. ref. főiskolai tápintézetben 400–450 métermázsas évi kenyérfogyasztásra, az 1898/9. tanévre, zárt ajánlatok beadására az érdekeltek felhívattak.

A kenyér a debreczeni »István-gözmalom« örlményei közt 6-os számmal jegyzett kenyérliszttől állítandó elő, s így az árak kiszámításánál is az s olgál alapul.

Pályázók kötelesek ajánlataikban határozottan kitenni, hogy az »István-gözmalom« hivatalos árjegyzékének minden árából hány százalékot engednek?

Egyéb feltételek a főiskolai háznagyi hivatalban megtudhatók.

Zárt ajánlatok 350 frt óvadék mellékletével folyó évi augusztus 2-ik napján d. u. 5 óráig a főiskolai háznagyi hivatalhoz adandók be, mely ajánlatok felett a gazdasági tanács szabadon határoz.

Debreczen, 1898. július 15.

A gazdasági tanács.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz a főpostával szemben

mindenfélé

Ügyvédi, bírósági és végrehajtói

NYOMTATVÁNYOK

következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100	lv	Árverési jegyzőkönyv	—	—	70	„
100	„	200 pld Árverési hirdetmény	—	—	70	„
100	„	200 „ Rendelvény	—	—	70	„
100	„	Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70	„
100	„	Kielégítési végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70	„
100	„	200 pld Nem szorgalmazás	—	—	70	„
100	„	400 „ Kézbesítési iv	—	—	70	„
100	„	200 „ Igény felhívás	—	—	70	„
100	„	Végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70	„
100	„	200 pld Értesítvény haszonbérletről	—	—	70	„
100	„	200 „ Értesítvény	—	—	70	„

Raktáron nem lévő nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

A ki

praktikus az

vegyen

olyan gyapjuszövetet öltönynek felöltőnek, egyenruhának és öltözékeknek, mely tartós és színvalódi és a mely a viselésnél beválik.

Ilyeneket szállít a legkisebb méter mennyiségben, magánosoknak is, valódi nagybani **gyári árban.**

Raktár cs. és kir. szab.

finom posztó és gyapjuszövet gyáraknak
Moricz Schwarz Zwitau, Mähren

Ujdonság uraknak tavaszi és nyári öltönyök, kammgarn, Cheviot, Loden és egyenruha szövetek a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig. Szétküldés utánvetellel. — Nemtetsző visszavetetik. Minták, melyek nem rendeltetnek okvetlen visszaküldendők.

SZIVATTYÚKAT
házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános oszlokra kész. járgány és erőhajtásra.

TÜZFECSKENDŐKET

városi, közegei, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harang állványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készüléket, utcai öntöző-kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR

Részvény-Társaság (ezelőtt **WALSER FERENCZ**)

BUDAPEST, VI., KÜLSŐ VÁCZIUT 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Az általam legondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszertár **DEBRECZENBEN**, (Tiszapalota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.